

HANS H. ØRBERG

LINGVA LATINA
PER SE ILLUSTRATA

PARS I

FAMILIA ROMANA

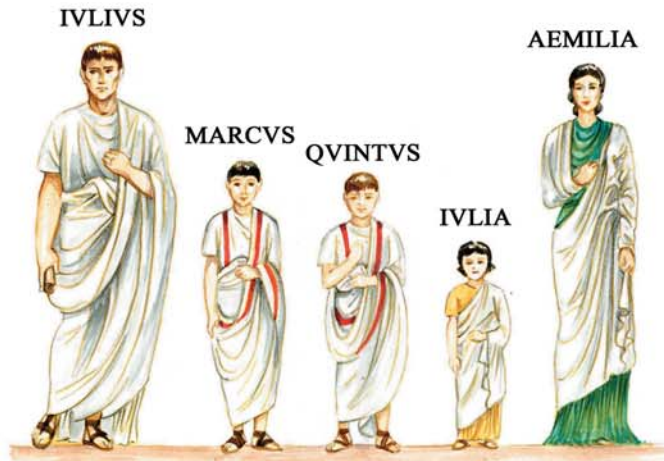
Edizioni Accademia
VIVARIUM
NOVUM

MONTELLA - ANNO MMIX

INDEX CAPITVLORVM

		pāgina
Cap. I.	IMPERIVM ROMANVM	7
	LITTERAE ET NVMERI	9
II.	FAMILIA ROMANA	13
	LIBER TVVS LATINVS	16
III.	PVER IMPROBVS	19
IV.	DOMINVS ET SERVI	26
V.	VILLA ET HORTVS	32
VI.	VIA LATINA	41
VII.	PVELLA ET ROSA	48
VIII.	TABERNA ROMANA	54
IX.	PASTOR ET OVES	63
X.	BESTIAE ET HOMINES	69
XI.	CORPVS HVMANVM	77
XII.	MILES ROMANVS	85
XIII.	ANNVS ET MENSES	95
XIV.	NOVVS DIES	103
XV.	MAGISTER ET DISCIPVLI	110
XVI.	TEMPESTAS	118
XVII.	NVMERI DIFFICILES	126
XVIII.	LITTERAE LATINAE	135
XIX.	MARITVS ET VXOR	145
XX.	PARENTES	154
XXI.	PVGNA DISCIPVLORVM	163
XXII.	CAVE CANEM	172
XXIII.	EPISTVLA MAGISTRI	179
XXIV.	PVER AEGROTVS	187
XXV.	THESEVS ET MINOTAVRVS	195
XXVI.	DAEDALVS ET ICARVS	203
XXVII.	RES RVSTICAE	211
XXVIII.	PERICVLA MARIS	222
XXIX.	NAVIGARE NECESSE EST	232
XXX.	CONVIVIVM	242
XXXI.	INTER POCVLA	251
XXXII.	CLASSIS ROMANA	261
XXXIII.	EXERCITVS ROMANVS	273
XXXIV.	DE ARTE POETICA	284
XXXV.	ARS GRAMMATICA	296
	TABVLA DECLINATIONVM	307
	KALENDARIVM ROMANVM	312
	INDEX VOCABVLORVM	313
	INDEX GRAMMATICVS	326

FAMILIA ROMANA

1 Iūlius vir Rōmānus est. Aemilia fēmina Rōmāna est.
Mārcus est puer Rōmānus. Quīntus quoque puer Rō-
mānus est. Iūlia est puella Rōmāna.

ūnus (I) vir
duo (II) virī

ūnus puer
duo puerī

Mārcus et Quīntus nōn virī, sed puerī sunt. Virī sunt
5 Iūlius et Mēdus et Dāvus. Aemilia et Dēlia et Syra sunt
fēminae. Estne fēmina Iūlia? Nōn fēmina, sed parva
puella est Iūlia.

Iūlius, Aemilia, Mārcus, Quīntus, Iūlia, Syra, Dā-
vus, Dēlia Mēdusque sunt familia Rōmāna. Iūlius pater
10 est. Aemilia est māter. Iūlius pater Mārcī et Quīntī est.
Iūlius pater Iūliae quoque est. Aemilia est māter Mārcī
et Quīntī et Iūliae. Mārcus filius Iūliī est. Mārcus filius
Aemiliae est. Quīntus quoque filius Iūliī et Aemiliae
est. Iūlia est filia Iūliī et Aemiliae.

-que = et —: Mēdus-que
= et Mēdus

Iūlius pater	∞	Aemilia māter
Mārcus filius	Quīntus filius	Iūlia filia

15 Quis est Mārcus? Mārcus puer Rōmānus est. Quis
pater Mārcī est? Iūlius pater Mārcī est. Quae est māter

quis? quae?
quis est Mārcus?
quae est Iūlia?
quis est pater Mārcī?
quae est māter Mārcī?

quī?
quī sunt filiī?

Iūlia-que

filiae-que

duo = II (2)

Mārcī? Māter Mārcī est Aemilia. Quae est Iūlia? Iūlia est puella Rōmāna. Quae māter Iūliae est? Aemilia māter Iūliae est. Pater Iūliae est Iūlius. Iūlia filia Iūlii est. Quī sunt filiī Iūlii? Filiī Iūlii sunt Mārcus et Quīntus. 20 Mārcus, Quīntus Iūliaque sunt trēs liberī. Liberī sunt filiī filiaeque. Mārcus et Quīntus et Iūlia sunt liberī Iūlii et Aemiliae. In familiā Iūlii sunt trēs liberī: duo filiī et ūna filia.

Estne Mēdus filius Iūlii? Mēdus filius Iūlii nōn est, 11 Mēdus est servus Iūlii. Iūlius dominus Mēdi est. Iūlius dominus servi est. Dāvus quoque servus est. Mēdus et Dāvus duo servi sunt. Iūlius est dominus Mēdi et Dāvī. Iūlius dominus servōrum est et pater liberōrum.

duo duae duo:
duo servi
duae ancillae
duo oppida

Estne Dēlia filia Aemiliae? Dēlia nōn est filia Aemi- 30 liae, Dēlia ancilla Aemiliae est. Aemilia domina Dēliae est. Aemilia domina ancillae est. Syra quoque ancilla est. Dēlia et Syra duae ancillae sunt. Aemilia domina ancillārum est.

cuius? Iūlii, Aemiliae

Cuius servus est Dāvus? Dāvus servus Iūlii est. Cuius 35 ancilla est Syra? Syra est ancilla Aemiliae.

quot? I, II, III...
quot filiī?
quot filiae?
quot oppida?
centum = C (100)

Quot liberī sunt in familiā? In familiā Iūlii sunt trēs liberī. Quot filiī et quot filiae? Duo filiī et ūna filia. Quot servi sunt in familiā? In familiā sunt centum servi. In familiā Iūlii sunt multī servi, paucī liberī. Iūlius est 40 dominus multōrum servōrum.

‘Duo’ et ‘trēs’ numerī sunt. ‘Centum’ quoque numerus est. Numerus servōrum est centum. Numerus libe-

rōrum est trēs. Centum est magnus numerus. Trēs par-
 45 vus numerus est. Numerus servōrum est magnus. Nu-
 merus liberōrum parvus est. In familiā Iūlii magnus
 numerus servōrum, parvus numerus liberōrum est.

Mēdus servus Graecus est. Dēlia est ancilla Graeca.
 In familiā Iūlii sunt multī servī Graeci multaeque ancil-
 50 lae Graecae. Estne Aemilia fēmina Graeca? Aemilia nōn
 est fēmina Graeca, sed Rōmāna. Iūlius nōn vir Graecus,
 sed Rōmānus est.

Sparta oppidum Graecum est. Sparta, Delphī Tūscu-
 lumque tria oppida sunt: duo oppida Graeca et ūnum
 55 oppidum Rōmānum. In Graeciā et in Italiā magnus nu-
 merus oppidōrum est. In Galliā est magnus numerus
 fluviōrum. Fluvii Galliae magni sunt. Māgnine sunt flu-
 vii Āfricae? In Āfricā ūnus fluvius magnus est: Nīlus;
 cēteri fluvii Āfricae parvi sunt. Suntne magnae īnsulae
 60 Graecae? Crēta et Euboea duae īnsulae magnae sunt;
 cēterae īnsulae Graecae sunt parvae. —

III Quis est Cornēlius? Cornēlius dominus Rōmānus est.
 Iūlius et Cornēlius duo dominī Rōmāni sunt. Mēdus
 nōn est servus Cornēlii. Mēdus servus Iūlii est.

65 Cornēlius: “Cuius servus est Mēdus?”

Iūlius: “Mēdus servus meus est.”

Cornēlius: “Estne Dāvus servus tuus?”

Iūlius: “Dāvus quoque servus meus est. Servī mei
 sunt Mēdus et Dāvus et cēteri multī...”

70 Cornēlius: “Estne Dēlia ancilla tua?”

magnus numerus servō-
 rum = multī servī
 parvus numerus liberō-
 rum = pauci liberī

multae-que

trēs tria:
 trēs liberī
 trēs litterae
 tria oppida

magnus numerus oppi-
 dōrum = multa oppida
 magnus numerus fluvi-
 ōrum = multī fluvii
 magni-ne

cēteri -ae -a

Cornēlius

meus -a -um

tuus -a -um

ecce duo librī →

ūnus liber
duo librī

novus -a -um ↔
antīquus -a -um

pāgina

Iūlius: “Dēlia est ancilla mea, et Syra quoque ancilla mea est. Ancillae meae sunt Dēlia et Syra et cēterae multae. Familia mea magna est.”

Cornēlius: “Quot servī sunt in familiā tuā?”

Iūlius: “In familiā meā sunt centum servī.”

75

Cornēlius: “Quid?”

Iūlius: “Numerus servōrum meōrum est centum.”

Cornēlius: “Centum servī! Magnus est numerus servōrum tuōrum!”

liber
antīquus

liber
novus

LIBER TVVS LATINVS

80

Ecce duo librī Latīnī: liber antīquus et liber novus. LINGVA LATINA est p̄imus liber tuus Latīnus. Titulus librī tuī est ‘LINGVA LATINA’. Liber tuus nōn antīquus, sed novus est.

In LINGVA LATINA sunt multae pāginae et multa capi- 85
tula: capitulum p̄imum, secundum, tertium, cētera. ‘IMPERIVM ROMANVM’ est titulus capitulī p̄imī. Titulus capitulī secundī est ‘FAMILIA RŌMANA’. In capitulō secundō sunt sex pāginae. In pāginā p̄imā capitulī secundī multa vocābula nova sunt: *vir, fēmina, puer, pu- 90*
ella, familia, cētera. Numerus vocābulōrum Latīnōrum magnus est!

GRAMMATICA LATINA

Masculinum, femininum, neutrum

- 95 [A] 'Servus' est vocabulum masculinum.
 [B] 'Ancilla' est vocabulum femininum.
 [C] 'Oppidum' est vocabulum neutrum.
 Exempla:
 [A] Vocabula masculina: filius, dominus, puer, vir; fluvius,
 100 oceanus, numerus, liber, titulus. Masculinum: *-us (-r)*.
 [B] Vocabula feminina: femina, puella, filia, domina; insula,
 provincia, littera, familia, pagina. Femininum: *-a*.
 [C] Vocabula neutra: oppidum, imperium, vocabulum, capi-
 tulum, exemplum, pensum. Neutrum: *-um*.
- 105 *Genetivus*
 [A] Masculinum:
 Iulius dominus servī (Dāvī) est.
 Iulius dominus servōrum (Dāvī et Mēdī) est.
 'Servī' genetivus est. 'Servōrum' quoque genetivus est.
 110 'Servī' genetivus singularis est. 'Servōrum' est genetivus plū-
 rālis. Genetivus: singularis *-ī*, plūralis *-ōrum*.
 [B] Femininum:
 Aemilia domina ancillae (Syræ) est.
 Aemilia domina ancillārum (Syræ et Dēliae) est.
 115 'Ancillae' genetivus singularis est. 'Ancillārum' est genetī-
 vus plūralis. Genetivus: singularis *-ae*, plūralis *-ārum*.
 [C] Neutrum:
 D est prīma littera vocabulī 'dominus'.
 Numerus vocabulōrum magnus est.
 120 'Vocabulī' genetivus singularis est. 'Vocabulōrum' est ge-
 netivus plūralis. Genetivus: singularis *-ī*, plūralis *-ōrum*.

masculinum (*m*) < *mas-*
culus = vir
 femininum (*f*) < femina
 neutrum (*n*) = nōn *m*,
 nōn *f*

-us

-a

-um

genetivus (*gen*)

servī
 servōrum

-ī -ōrum

ancillae
 ancillārum

-ae -ārum

vocabulī
 vocabulōrum

-ī -ōrum

PENSVM A

Mārcus fili- Iūliū est. Iūlia fili- Iūliū est. Iūlius est vir Rō-
 mān-. Aemilia fēmin- Rōmān- est. Iūlius domin-, Aemilia
 domin- est. Mēdus serv- Graec- est, Dēlia est ancill-

Vocābula nova:

vir
fēmina
puer
puella
familia
pater
māter
filius
fīlia
liberī
servus
dominus
ancilla
domina
liber
titulus
pāgina
antīquus
novus
cēteri
meus
tuus
centum
duae
tria
-que
quis?
quae?
qui?
cuius?
quot?
masculinum
fēmininum
neutrum
genetivus

Graec-. Sparta oppid- Graec- est.

Iūlius pater Mārc- est. Mārcus est filius Iūli- et Aemili-. Mēdus servus Iūli- est: Iūlius est dominus serv-. Iūlius dominus Mēd- et Dāv- est: Iūlius dominus serv- est. Numerus serv- magnus est. Dēlia est ancilla Aemili-: Aemilia domina ancill- est. Aemilia domina Dēli- et Syr- est: Aemilia domina ancill- est. In familiā Iūli- est magnus numerus serv- et ancill-. Aemilia māter Mārc- et Quīnt- et Iūli- est. Mārcus, Quīntus Iūliaque sunt liberī Iūli- et Aemili-. Numerus liber- est trēs. Numerus serv- est centum.

In pāginā prīmā capitul- secund- multa vocābula nova sunt. Numerus capitul- nōn parvus est.

PENSVM B

Mārcus — Rōmānus est. Iūlius — Rōmānus est. Aemilia est — Rōmāna. Iūlius est — Mārci et Quīnti et Iūliae. In — Iūlii sunt trēs —: duo — et ūna —. — liberōrum est Aemilia.

— est Dāvus? Dāvus est — Iūlii. Iūlius — Dāvī est. — est Syra? Syra — Aemiliae est. Aemilia est — Syrae.

Cornēlius: “— servī sunt in familiā tuā?” Iūlius: “In familiā — sunt — (c) servī.” Cornēlius: “Familia — magna est!”

‘LINGVA LATINA’ est titulus — tuī Latīni.

PENSVM C

Quis est Quīntus?

Quī sunt Mēdus et Dāvus?

Mārcusne quoque servus Iūlii est?

Cuius fīlia est Iūlia?

Quot liberī sunt in familiā Iūlii?

Quot servī in familiā sunt?

Num Syra domina est?

Quae est domina ancillārum?

Estne Cornēlius vir Graecus?

Num ‘puella’ vocābulum masculinum est?